

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSKEGA ŽELEZNIŠKEGA NASTAVLJENCEV

Uredništvo se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1570.

Upravištvu Dunaj V. Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina za celo leto 9.40 K.

za pol leta 4.70 K.

Pozamezna štev. 18 vin.

Organizacija in politika.

Že večkrat so se po avstrijskih železnica razlegali sirenski glasovi: »Železničarji, le organizirajte se, ampak ne na »politični podlagi«. N. pr.: Organizacija bo lažje delala, če bo nepolitična, bolj priljubljena pri družbah, pri ministrstvu in pri oblastih; večja bo, če bo sprejemala vsakogar, brez obzira na njegovo politično mnenje i. t. d.

To vabljivo geslo se je začelo zopet razlegati. Zanimivo je pa, da so vse »organizacije«, ki so nastale na ta način, prav kmalu pokazale politično barvo. Le, da je bila njih politika vedno protisocialno-demokratska.

Najprej je bilo tako z Beberičevo »Prometno zvezo«. Po celi Avstriji so gonili ude skupaj v »nepolitično organizacijo»; najpriljubljenejšo agitacijsko sredstvo je bilo seveda udrihanje po socialnih demokratih, pri čemur se je pač dosti agitatorjev pošteno ožgalo kremplje. A kmalu se je pokazalo, da je »nepolitično organizacija« — krščansko-socialna.

Proti »Prometni zvezi«, ki nikdar ni mogla priti do veljave, je začel na Dunaju krščansko-socialni poslanec Prochazka organizirati železničarje. Tudi on je imel »nepolitično podlago«, sicer pa še več smole, kakor Beberičanci, ker še sto udov ni mogel zbožnati na kup.

Na Českem so ustanovili deželno organizacijo »Zemská Jednota železničnických zřízenců v Čechách«. Generalissimus te armade je bil Buržival. Društvo je hotelo biti samo deželno; sprejemalo je hvaležno tudi Nemce za člane; v Nymburku n. pr. so imeli funkcionarje, ki niso znali češke besedice. A organizacija je vendar stala v političnem taboru »Narodnih delavcev« pod Klofač-Freslovo komando.

Začeli so jih posnemati nemški nacionalci. Tudi oni so železničarjem pridigali »nepolitično«, čisto »gospodarsko« delo; a ko jih je bilo toliko, da so lahko sestavili odbor, so bili pristni nemški nacionalci. Z železničarji je hotela nemško-nacionalna stranka rešiti pogrezojočo se barko svojih »nemških delavcev«.

Takih primerov bi lahko našli še več. Tudi pri nas v Trstu so začeli s podobnimi frazami, a vsako dete ve, da ima »N. D. O.« služiti edino bankrotne politiki tržaških tičnemiš-narodnjakov.

Pričakovati je, da se bo z nepolitično frazo v kratkem začelo zopet z velikansko reklamo po vseh železnicah. Nekoliko kratkovidnih ljudi, ki bi za vsako ceno bili radi važni, je že sedlo na limanice.

Da bi ta nekoliko zlobna, a še bolj neumna agitacija dosegla velik uspeh, se ni bati. Avstrijski železničarji niso več tako lahkoverni, kakor so bili pred dvajsetimi leti. Vendar je pa dobro, če nekoliko posvetimo na to edinozveličavno geslo o »nepolitični organizaciji«.

Naša strpkovna organizacija sama po sebi je itak nepolitična. To se pravi: Njena pravila in njen delokrog je izven politike. Organizacija je pa strokovno-gospodarska. Tudi se člana, ki pristopi, ne vpraša za njegovo politično konfesijo. In ne sanja se nam, da bi vsakega mladega člana smatrali že za izurjenega, prepričanega socialnega demokrata.

Vendar se pa smatra našo organizacijo povsod za socialno-demokratsko in prav nobenega vzroka, ni, da bi tajili ta značaj. V svoji ogromni večini so člani res socialni demokrati, tudi če so pred par leti vstopili v organizacijo kot narodnjaki, krščanski socialci ali karkoli. Nihče jih ni silil; toda v organizaciji so se sami prepričali, da zaveden delav-

vec v naši družbi ne more biti nič drugega kakor socialni demokrat.

Ta značaj ogromne večine udov mora, hoté ali nehoté, odsevati v njih organizaciji in s tega stališča je opravičeno, če se jo imenuje socialno-demokratsko. Tako ni samo z železničarsko, ampak z vsimi resnično strokovnimi delavskimi organizacijami.

Zaradi tega pa ni treba, da bi bila organizacija politična v smislu naših nazadnjaških postav. Železničarska organizacija ne sklicuje političnih shodov, ne vodi političnih volitev, ne udeležuje se političnih akcij, strankinih zborov i. t. d. V ta namen imajo člani, ki so socialni demokrati, svoje posebne politične organizacije, v katerih oskrbujejo svoje politične naloge.

Toda vprašanje je drugo:

Ali se morejo delavci sploh s samo strokovno organizacijo rešiti iz kapitalistične sužnosti.

Okoli tega vprašanja hodijo nasprotniki kakor maček okoli vrele kaše. Oni namreč nočejo boja zoper kapitalizem. Podlaga sedanje družbe jim je nedotakljiva. Tudi največjim demagogom med njimi, krščanskim socialcem in našim klerikalcem so že strokovne organizacije trn v peti. Vendar jih pa sami snujejo — iz strahu pred socialno demokracijo. Ker vedo, da ni mogoče zdramljeno delavstvo odvrniti od strokovnih organizacij, se trudijo, da bi jih vsaj sami dobili v roke in tako vsaj odvrnili delavce od političnega socialno-demokratskega dela. Oni pravijo tudi, da so protikapitalistični. Če namreč enkrat zagrmé proti Rothschildu, naj bi se jim že verjelo, da so nasprotniki kapitalizma.

Toda »kapitalizem« niso posamezne bogate osebe. Kapitalizem je ves zistem sedanjega gospodarstva, ki daje bogatinom vsa delavna sredstva in s tem vso moč nad delavnim ljudstvom v roke. Tega zistema se pa nočejo dotakniti ne krščanski socialci, ne narodnjaki, ampak ohranili bi ga radi na večne čase. Kajti njim se dobro godi v tem zistemu.

Vendar je pa prav odstranitev tega sistema glavna naloga delavstva, ki nikakor ne more biti rešeno v kapitalistični družbi.

Tega najvišjega cilja pa ne more doseči samo strokovna organizacija. Ona se lahko bojuje za izboljšanje razmer v sedanji družbi; to je pa samo izboljšanje, ne pa rešitev. Ta boj bi se moral večno ponavljati in vedno le z malimi uspehi, ako se ne bi posrečilo, odpraviti kapitalizma sploh. Na tisoče delavcev bi moralo poginiti v tem boju in vendar se ne bi življenje delavstva nikdar tako temeljito izboljšalo, da bi odgovarjalo približno življenju bogatih slojev.

Treba je torej poleg strokovne organizacije iskati potov za dosego tega cilja. Ta pota so v politiki.

Politična moč je vedno tam, kjer je gospodarska. Kakor kapital, tako je tudi politična moč v rokah bogatinov. Če hoče proletarijat dobiti gospodarsko moč, mora si priboriti tudi politično.

Strokovna organizacija je torej potrebna in važna. Brez nje bi bilo drugo gibanje nemogoče, kajti delavstvo bi se pogreznilo v tako bedo, da bi bilo nesposobno za politično delo. Toda politično gibanje je prav tako potrebno. Ne le za bodočnost, ampak tudi za sedanjost. Ako je delavstvo brez vsake politične moči, so njegovi strokovni uspehi brez vrednosti. Kar bi mu morali kapitalisti dati na strokovnem polju, bi mu na političnem zopet vzeli.

Če ima strokovna organizacija sicer drugo pot, a enak namen, kakor politična, je na-

ravno, da se nanjo naslanja. V tem tiči tisti »politični značaj« naših strokovnih organizacij, ki je nasprotnikom tako zoperen. Ampak zavednih železničarjev ne premotijo več sladke fraze. Tudi oni vedo, da bo tista politika, katere ne bi delali sami, vedno njim na škodo.

Železničarji in disciplina.

Kakor posebna država v državi je železnica. Privatne družbe in država sama so od vsega začetka izkušale, organizirati železničarsko službo kolikor mogoče po vojaško. Ne da bi se mnogo ozirale na dejanske službene potrebe, so vpeljale sistem nešteti predpostavljene in podrejenosti s subordinacijo, ki je bila povsem posneta po vojaški. In tudi »disciplina«, ki je gotovo za redno delo potrebna, je postala nekak militarističen pojem. Da nima železničar lastne volje, to se je smatralo za disciplino. Ta nazor je strašil dolga leta po vseh železnicah in za najboljše predpostavljene so imela ravnanjstva in generalna ravnanjstva one, ki so znali ohraniti »železno disciplino«, to se pravi, ugonobiti vsako svobodno gibanje železničarjev.

Temu namenu so služile tudi železničarske uniforme, ki že na prvi pogled prikazujejo vojaški vir. Različne barve, rozete, uradniški meč, naramnice in podobne reči imajo nalogo javno kazati stopnjo pozameznega železničarja, njega samega pa vedno spominjati, da jih je nad njim še toliko in toliko, ki imajo več rozet, temno suknjo, z zlatom obšite kape in naramnice i. t. d. Tako se je hotelo vsem vcepiti čut one kadaverske discipline, ki še pri vojaki ni vredna nič, na železnici pa lahko postane naravnost pogubna.

Prav popolnoma se seveda nikdar ni moglo izvesti tega lepega namena, ker železničarska služba sama po sebi ne prenese take lepe »discipline«. Železničar je neprenehoma na bojnem polju. Vsaka vožnja je nov dogodek za vse, ki imajo z njo kaj opraviti, pa naj so že uradniki, strojevodje, sprevodniki, čuvaji, delavci na progi ali karkoli. Šablona ni nič, prisotnost duha je vse. Noben vojni red in nobena instrukcija ne pove, na kakšno zapreko naleti vlak danes, kje izpodje povodenj progo jutri, kje potrga sneg pojutrišnjem žice. Višja in nižja stopnja je navadno za službo brez pomena. Prometni uradnik ima svojo nalogo, vlakovodja pa svojo. In vsak jo mora izvršiti, ne oziraje se na to, kdo ima »rang«. Tako je navadno v vseh strokah mnogovrstne železniške službe. Disciplina gor, disciplina dol: vsak posameznik mora biti na svojem mestu in mora nešteto krat ravnati na svojo pest, na svojo odgovornost, kajti preden bi došel po ukaze in informacije, bi bila lahko že največja nesreča gotova.

Vendar je bilo treba mnogo časa, preden je večina železničarjev izpoznala to resnico. Uniforma in naslovi — to je bila dobra spekulacija. Nešteti višji in nižji uslužbenci so sami sveto verjeli v tisto nemogočo disciplino, ki so jo hotela podjetja. Ponosni so bili na barvo svoje suknje, na rozete in gumbe in če so imeli celo lestev predpostavljeneh nad seboj, so se tolažili, da je vendar še nekoliko podložnih pod njimi. Služba ni imela od tod koristi, ampak drugi namen podjetij so ob tej laži — disciplini izvrstno uspevali. Železničarji so bili razdeljeni v toliko malih skupin in tako ločeni, da so bili brez moči napram delodajalcem, ki so vsled tega lahko vladali, kakor se jim je ljubilo.

Izpremenilo se je to. Podjetja so sama skrbela za to. Toliko časa so izkoriščali vse

kategorije in stopnje, da se je vendar polagoma začelo daniti. Tuintam so izpoznavali, la se želedec ne nasiti, če ga pokriva temna suknja namesto svetle, in da se žena in otroci ne morejo najesti rozet in gumbov. Železničar, ki je moral kljub svoji nizki stopnji v slučaju največje nevarnosti ravnati samostalno in prevzemati odgovornost za svoja dejanja pred podjetjem in pred sodnijo, je izprevidel, da disciplina ne more pomeniti to, kar se mu je ves čas dopovedovalo.

Tedaj se jim je izjasnilo, da bi jih kapitalisti radi zaslužnili v službi in izven službe, zato da se ne bi mogli geniti. In iz tega izpoznavanja se je porodila organizacija.

Povsod še niso premagani predsodniki. Še je preveč železničarjev, ki ne mislijo s svojo glavo, ampak ponavljajo kakor papige misli, ki so jim jih nasprotniki vliili v možgane. Mogočno je napredovala organizacija, ampak še jih je mnogo zunaj, ki bi morali biti znotraj.

Kapitalistom je seveda že sedaj preveč organiziranih. Pravijo, da je organizacija škodljiva disciplini. Toda v tem oziru so podjetja slepa. Nič namreč ne pospešuje prave discipline tako, kakor močna organizacija. — Treba je le določiti, kaj je disciplina. Vsa napaka leži v tem, da so jo podjetja krivo tolmačila. Če se ima pa železničarsko službo s svojimi raznovrstnimi potrebami, z nešteti komplikacijami pred očmi, tedaj je lahko povedati, da disciplina ni nič drugega, kakor zadržnost prepričano izvrševanje službe v vsakem položaju, po najboljših močeh.

Take discipline seveda ne morejo vpeljati ne predpisi, ne rangi. Kjer ni zadovoljnosti, tam ne more biti vesele službe. Delo na železnicih zahteva velikansko požrtvovalnost. Na peta pozornost, brez katere bi se železničar neprehoma zaletaval v nevarnost, napenja živce kakor v malokateri drugi službi in jemlje ogromno množino telesne in duševne moči.

Kako naj izvršuje človek to delo, če ne more nadomeščati izgubljenih moči, po domače povedano, če ne more redno nasiti svoje lakote, če ne more dovolj počivati? Odkod naj prinese veselo zadovoljnost v službo, če ga neprehoma mori skrb za družino?

Z organizacijo se bori železničar za boljše gnotne razmere in s tem se dela bolj sposobnega za službo. Dobra plača, brezskrbno privatno življenje, primeren počitek in sigurnost za stare dni pospešujejo disciplino bolje, kakor vsa disciplinarna sredstva. Pa tudi za razmerje med višjimi in nižjimi je organizacija koristna.

Predpostavljamo, ki ne ovira nižjih v boju za boljše razmere, ampak se mu pridružuje, uživa njegovo zaupanje. Njemu na ljubo bo veliko rajši delal, kakor pa na ljubo tiranu. Železniška služba pa potrebuje dobre volje, ker je težka in nevarna.

Tako se pokazuje velika resnica: Čimveč je organizacije, temveč discipline.

Konferenca

članov personalne komisije in delavskih zastopnikov južne železnice.

Dne 5. marca t. l. se je vršila v Delavskem domu, na Dunaju, X., Laxenburgerstrasse št. 8 in 10, konferenca članov personalne komisije in delavskih zastopnikov južne železnice, ki jo je sklicalo Splošno pravovarstvo in strokovno društvo. Navzočih je bilo 21 članov personalne komisije, 8 namestnikov, 6 delavskih zastopnikov in 7 gostov.

Sodr. Weigl je običajno pozdravil vdeležance ter jim prijavil sledeči dnevni red, ki je bil jednoglasno sprejet:

1. Poročilo o onih zahtevah, ki so jih člani personalne komisije predložili generalnemu ravnateljstvu, a še niso rešene.
2. Zadnje volitve članov personalne komisije.
3. Izvolitev ožjega odseka.
4. Raznoterosti.

V predsedništvo so bili enoglasno izvoljeni: Grüll za predsednika, Dušek njegovim namestnikom in Kolegger za zapisničarja.

Najprej se je vnela precej huda debata, vsled tega, ker na konferenco niso bili povabljeni tudi namestniki. Po daljšem razpravljanju so se zjediniili v smislu, da to vprašanje predložijo občenemu zboru, da le-ta konečno odloči.

K prvi točki dnevnega reda je govoril sodr. Weigl. Omenil je, da se je že lanijska konferenca pečala s koncesijami obseženimi v okrožnici 385a, da so centrala in tudi člani personalne komisije vse v imenovani okrožnici obsežene neizvršene zahteve predložili generalnemu ravnateljstvu, ki pa še do danes ni

dalo nikake rešitve od sebe. Centrala je rešitev večkrat urgirala in vsleg tega tudi zahtevala sklicanje novoizvoljene personalne komisije. Generalni ravnatelj in dvorni svetnik Dr. Eger je dne 12. februarja centrali tudi obljubil, da pokliče personalno komisijo v najkrajšem času. Tudi glede uvedanja centralnega delavskega odbora je centrala že večkrat intervenirala pri generalnem ravnateljstvu in se tam tudi prepričala, da je železniška uprava pripravljena namesto centralnega delavskega odbora uvesti pri vsakem posameznem obratnem inspektoratu lokalne delavske odbore.

Za posvetovanja o splošnih vprašanjih, ki tičejo delavce naj se sklicujejo delegatje iz teh lokalnih delavskih odborov, ki toliko dolgo fungirajo kot centralni delavski odbor, dokler se razpravlja o kakem vprašanju splošne naravi in važnosti.

Govornik se je dotaknil tudi slabega finančnega položaja, v katerem se nahaja južna železnica ter je izjavil željo, da bi se za nekaj časa ne stavilo več novih zahtev, nego da bi se-le skušalo že predložene čimprej realizirati.

Sodruga Beer in Ružička sta sestavila nato v smislu Weiglovih izvajanj sklep, ki so ga podpisali vsi navzoči člani personalne komisije, njih namestniki in delavski zastopniki, deputacija štirih mož, obstoječa iz sodr. Scherbaum, Ružička, Stöcklinger in Ferenz pa jo je takoj v pisni obliki izročila generalnemu ravnateljstvu.

Generalno ravnateljstvo je deputaciji obljubilo, da v drugi polovici meseca marca skliče sejo personalne komisije.

Glede uvedanja centralnega delavskega odbora je bila sprejeta jednoglasno sledeča resolucija:

Ozirom na to, da centralni delavski odbor, kakor obljubljen v okrožnici 385 a, še danes ni ustanovljen, pozivlja konferenca izvoljenih članov personalne komisije sekcije poduradnikov in uslužbencev ter delavskih zastopnikov, zbrana dne 5. marca 1909 v Delavskem domu, na Dunaju X., Laxenburgerstrasse št. 8—10, centralo Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva, da zahteva najodločnejše od ravnateljstva ustanovitev centralnega delavskega odbora. Ako pa centralni delavski odbor ne bo ustanovljen niti do konca aprila 1909, tedaj ima centrala sklicati konferenco ne-nastavljenega osebja v Maribor.

K drugi točki dnevnega reda je sodr. Weigl opisoval dogodke o priliki volitev odbora za penzijski fond in personalne komisije. Omenil je, da se vozovni mojstri in nadgledniki jako kesajo, da so bili kandidatje, ki so jih oni postavili za člane izvoljeni, le za namestnike. Zato je prosil skupino strojevnega osebja, da le-to odstopi en mandat in s tem ugodni želji vozovnih mojstrov.

Sodruga Beer in Ružička sta obljubila, da to stvar predložita občenemu zboru strojevodij, da odloči.

Sodruga Korp je govoril o nečastnem postopanju »državne zveze« pri volitvah v personalno komisijo. Zahteval je, da vsi sodrugji, ki so proti njihovi volji in brez njih vednosti bili postavljeni v kandidatno listo, izdano od »Državne zveze«, podpišejo izjavo, ki jo tu priobčujemo, in da se ta izjava tudi priobči v strokovnih glasilih.

IZJAVA

Podpisani izjavljamo, da nas je Dr. Weifnerjeva »Državna zveza« brez naše vednosti vzela v svojo kandidatno listo. Protestiramo vsled tega najodločnejše proti vsaki trditvi, od bodisi koje strani, da bi bili mi kandidatje, postavljeni od »Državne zveze« in od iste tudi izvoljeni v personalno komisijo. Nadalje tudi izjavljamo, da se ne strinjamo nikakor in z nijednim stremljenjem »Državne zveze« in vsled tega protestiramo že sedaj proti vsaki zlorabi našega imena in posebnosti proti tem, da bi se nas postavljalo za kandidate »Državne zveze«.

Organizirani člani personalne komisije:
Robert Scherbaum, nadsprevodnik v Matzleinsdorfu.
Viljem Scheibeln, nadsprevodnik v Inostu.
Josip Skorjanc, nadsprevodnik v Ljubljani.
Stefan Skerbinsek, nadsprevodnik na Dunaju.
Aleks Stechler, nadsprevodnik v Gracu.
Fran Majerle, nadsprevodnik v Mariboru.
Ludovik Beer, strojevodja v Müzzuschlagu.
Fran Baumgartner, strojevodja na Dunaju.
Fran Sieglbauer, vozovni mojster na Dunaju.
Josip Vales, delavniški mojster v Mariboru.
Fran Zwenk, strojevodja v Mariboru.
Adalbert Mandler, strojevodja v Inostu.
Ivan Fuchs, prožni mojster v Gracu.
Adolf Nejepta, prožni mojster v Meidlingu.
Ferdinand Herzog, centr. mojster v Dun. Novem mestu.
Ivan Skerjanc, prožni mojster v Trstu.
Josip Deretto, prožni mojster v Sv. Mihelu.
Ignac Braz, prožni mojster v Liebochn.
Andrej Korp, sprevochnik-vlakovodja na Dunaju.
Leopold Auinger, sprevochnik-vlakovodja v Beljaku.
Ferdinand Lackner, sprevochnik-vlakovodja v Liencu.
Ivan Krepek, sprevochnik-vlakovodja v Mariboru.
Maks Sückl, sprevochnik-vlakovodja na Dunaju.
Ignac Kasperbauer, sprevochnik-vlakovodja v Müzzuschlagu.
Fran Ružička, strojevodja v Beljaku.
Leopold Obiltschnig, strojevodjevi namestnik v Gracu.
Adolf Hega, vozovni nadglednik na Dunaju.
Fran Falk, strojevodja v Trstu.
Ludovik Preglhöf, vozovni nadglednik v Matzleinsdorfu.
Ivan Hutter, strojevodjevi namestnik v Beljaku.

Fran Wendl, skladišni nadglednik v Gracu.
Josip Wagner, ogibni čuvaj v Matzleinsdorfu.
Josip Osmetz, portir v Boenu.
Ivan Pollermann, lampist-kepar v Dun. Novem mestu.
Ignac Lapuch, ogibni čuvaj v Matzleinsdorfu.
Leopold Hossmann, postajni nadzornik v Kötschu.
Fran Herzig, bločni čuvaj v Meidlingu.
Fran Fastl, bločni čuvaj v Oisnitzu.
Josip Stöcklinger, prožni čuvaj v Celovcu.
Rajm. Lückner, čuvaj v Gor. Dravogradu.
Fran Wieser, čuvaj v Atzgersdorfu.
Andrej Spetič, čuvaj v Postojni.
Adam Mayer, pisarniški sluga na Dunaju.

Obravnaje tretjo točko dnevnega reda, so bili v ožji odbor izvoljeni sledeči sodrugji, in sicer:

za poduradnike:

Robert Scherbaum, nadsprevodnik na Dunaju, XII., Eichenstrasse 9.
Fran Baumgartner, strojevodja na Dunaju, X., Landgutgasse 35.
Adolf Nejepta, prožni mojster na Dunaju, XII., Eichenstrasse 19.

za uslužbence:

Andrej Korp, sprevochnik-vlakovodja na Dunaju, X., Landgutgasse 55.

Josip Wagner, ogibni čuvaj na Dunaju XII., Niederhofstrasse 6.

Fran Herzig, bločni čuvaj na Dunaju XII., Draschegasse 13.

Adam Mayer, pisarniški sluga na Dunaju IV., Allee-gasse 60.

za delavce:

Miha Potek, delavniški mojster na Dunaju v delavniči južne železnice.

V vseh zadevah, tičejočih se personalne komisije naj se sodrugji obračajo le na goriomenjenega člana skupine, kateri pripadajo, in ta član potem ukrene vse potrebno pri centrali.

Železničarji! Sodrugi!

Leto dni je minilo, odkar smo si ustanovili svoje strokovno glasilo. Leto dni izhaja »Železničar«. Živo se še spominjamo, kakšno zadovoljstvo nas je vse navdajalo, ko se je izpolnila stara želja vseh zavednih slovenskih železničarjev in še večje mora biti naše splošno zadovoljstvo, če se ozremo in se prepričamo, kako smo napredovali tekom tega leta. Da se je organizacija med slovenskimi železničarji tako razširila in učvrstila, da je danes noben vihar več ne uniči, je v dobri meri zasluha »Železničarja«, ki je po svojih najboljših močeh služil interesom organizacije in njenih članov.

Prav to kar smo dosegli, je pa najboljši dokaz, kako važno, nujno, potrebno je za naše cilje in za naše boje

delavsko časopisje.

In ob tej priliki se moramo vprašati:

Ali znajo slovenski železničarji dovolj ceniti važnost tistega časopisja, ki služi delavskim potrebam in namenom?

Ali vedo naši železničarji dovolj natančno, jim lahko koristi dobro delavsko časopisje in koliko imajo lahko škode, če ni takega časopisja?

Sodrugi!

Pemeniti se moramo o važnem vprašanju. Ko smo lani ustanovili »Železničarja«, smo rekli:

Železničarji imajo toliko svojih posebnih, čisto strokovnih interesov, da jih nemore zadostno zastopati noben list, ki se mora baviti z drugimi vprašanji in se more le mimogrede ozirati na železničarske potrebe.

To smo rekli in stem je bilo že povedano, kakšno nalogo ima »Železničar«. Služiti ima posebnim železničarskim potrebam in praksa nam kaže, da ima čez glavo oprava, če hoče izpolnjevati svoje dolžnosti kot strokovno glasilo.

Zdaj pa moramo vprašati:

Ali so strokovne potrebe edine, ki jih ima železničar. Ali more železničarju zadostovati, če se briga, če čita, kaj in kako je na železnici? Ali sme biti železničar slep in gluh za ves ostali svet?

Gotovo! Prva skrb vsakdanjosti za železničarja je to, kako si bo zboljšal svoje dohodke, kako bo dosegel ugodnejše službene pogoje. Tem ciljem je namenjen njegov strokovni boj.

Toda, če ne bi imel železničar drugih ciljev, bi bili vspehi njegovih bojev skromni, preskromni! Položaj železničarja ni odvisen samo in izključno od razmer na železnici, temveč prav tako tudi od razmer v občini, v de-

Nadaljevanje v prilogi

želi, v državi, v celi človeški družbi. In za vse te razmere se mora zanimati, povsod se mora bojevati, povsod mora sodelovati z ostalim delavstvom, če hoče doseči večje uspehe, če si hoče temeljito zboljšati položaj, če se hoče danes, jutri rešiti.

Zakaj, rešitev je naš namen.

Bojujemo se za boljše plače. Prepotreben je ta boj, saj vemo vsi, da je ob sedanjih plačah nemogoče živeti tako, kakor bi smel zahtevati vsak človek.

Toda mislimo nekoliko dalje. Danes dosežemo s trdim bojem nekoliko odstotkov zboljšanja. Ker vemo, kako težko je zmagovati, smo veseli, čeprav nam zboljšanje ne omogoči grobovskega življenja. *A koliko časa traja naše resenje?* — Nekoliko tednov mine, pa nam pride žena povedat, da se je podražila moka, da je poskočil petrolej, da se je zvišala cena mesa in masla. In kar smo pridobili s *svojim bojem*, s svojimi žrtvami, pojedjo drugi, ki niso ni sejali, ne zalivali.

In mnogo jih je, ki se tedaj čudijo, pa ne vedo, ne razumejo, kako in kaj.

V državnem zboru vpeljujejo indirektno davke na vsakovrstne konsumne potrebe: kapitalisti jih odvale na kupujoče ljudstvo, zvišane davke plača delavno ljudstvo in z njim železničar.

Deželni zbor sklena naklade; plača jih ljudstvo, tudi železničar.

Občina predpiše nove doklade; plača jih ljudstvo, seveda tudi železničar.

Ogromne davke plačuje, pa ne ve, ne kje, ne kdaj.

Veleposestniški agrarci, ki znajo zapravljati denar po velikih mestih, po kopališčih in igriščih, iščejo velike profite, pa pritiskajo na vlado, naj zapre meje, da bodo lahko čim dražje prodajali svoje vole in prašice, svojo pšenico in svoj krumpir. Visoke carine zahtevajo, da bodo čimbolj lahko molzli domače delavsko ljudstvo.

Zvičajni diplomatje napravijo nekoliko narodnosti in razburijo z njimi devet dežel; naenkrat je vojna nevarnost po vsej Evropi in delajo se vojne priprave na vseh koncih in krajih. Milione in milione požirajo vojne priprave; po tem pa zahtevajo vojni ministri še leta in leta več vajakov, nove puške in topove, nove bojne ladje, nove torpede, nova morilna sredstva sploh. In milione in milione plačuje — ljudstvo, plačuje delavec, plačuje železničar.

Sodrug! Železničarji!

To je politika!

Gospodje, ki mislijo, da jih je sam bog vstvaril za komandiranje, deklamirajo o jeziku, pojo o lepi naši domovini, ščujejo narod proti narodu in pravijo, da je tisto ščuvanje »politika«.

Ne! Hinavščina je to in ostudno sleparstvo!

Prešati iz ljudstva bogatstvo, vleči iz delavstva profite, nakladati delarskemu ljudstvu vsa bremena, ob tem pa prijetno, brezskrbno in brez dela živeti — *to je politika*, namreč meščanska politika, politika naših nasprotnikov, naj so že narodnjaki, liberalci, klerikalci ali kako bi.

Proti tej izkoričevalni, oderuški politiki, ki se skriva za narodnimi in verskimi ideali, ki zlorablja narodnost in vero in vse kar je ljudem sveto, za svojo navadno profitarstvo korist, proti tej nenasitni politiki mora ljudstvo nastopiti s svojo

delavsko politiko.

Ne le na strokovnem polju, ampak tudi v politiki se mora delavstvo samostojno organizirati. Tudi na političnem polju mora voditi boj, svoj boj, delavski boj, ne le boj za kratkotrajno zboljšanje, ampak za rešitev.

Nobenega boja pa ni brez orožja in najvažnejše orožje v boju delavstva za svojo osvoboditev je

delavsko časopisje.

Neodrisen boj delavstva — to je, nauk socializma. In vprašanja vseh vprašanj je to:

Ali je brez socializma sploh mogoča rešitev delavstva?

Zaveden delavec, ki pozna svoj položaj v človeški družbi, bo na to odgovoril jasno in odločno: **Ne!** Socializem je pogoj devske relatiivne; dokler je človeška družba kapitalistična, se lahko izpreminjajo oblike delavčevega življenja, ampak ne more se končati njegovo trpljenje. Ljudje imajo na zemlji dva svetova. V enem so tisti, ki so med soboj razdelili bogastvo, da jim nosi obresti, ne da bi jim bilo treba truda in skrbi; v drugem so oni, ki nimajo nič drugega kakor svojo delavno moč in jo morajo žrtvovati, da vstvarjajo drugim nova

bogastva, sami sebi pa komaj za silo ohranijo borno življenje. Na eni strani se kopiči bogastvo tako, da ne more posameznik užiti svojega deleža, naj si tudi izmišljuje najbolj rafinirane užitke, na drugi strani je pomanjkanje in stradanje. Kdor ne dela, se lahko naslaja ob vsem, karkoli daje svet; kdor dela, pogostoma nima dosti kruha.

Če bi se to godilo vsled kakšnega skrivnostnega, večno nerazumljivega zakona, tedaj res ne bi kazalo nič drugega, kakor vdati se v božjo voljo in žalostno čakati, kaj bo. Toda razlog tega nezasiščenega in neznosnega razmerja nam je znan. **Nobene skrivnosti** ni več v njem, temveč natančno vemo, da so kapitalisti gospodarji dela in vseh sadov zaraditega, ker imajo v svojih rokah delavna sredstva. Dobro vemo, da je delavec v najkrutejši odvisnosti zato, ker ne more sam razpolagati s svojo delavno močjo, marveč jo mora prodajati onim, ki so si prilastili stroje, tovarne, železnice, ladje, rudnike, gozde in polja. In ker nam je znano to, tudi vemo, da bo delavec svoboden šele takrat, kadar bo **konec kapitalističnih monopolov**; takrat, kadar bo ljudstvo gospodar delavnih sredstev in vsled tega gospodar svojega dela in njegovih sadov.

Ker imajo kapitalisti gospodarsko vlado, imajo tudi politično. Zakaj politične razmere niso nič drugega, kakor zunanji izraz gospodarskih razmer. Dokler je delavec suženj v tovarni, v premogokopu, na lokomotivi, je tudi suženj v državi, v deželi, v občini. Politična osvoboditev je odvisna od gospodarske.

Če nam je pa vse to znano, tedaj ne smemo kakor fatalisti čakati, da se enkrat morda po bogve kakšnih čudežnih potih zruši kapitalistični zistem, in zasije nad njegovimi razvalinami solnce socializma. Spomniti se moramo, da je vsak uspeh v človeškem življenju odvisen od moči. Potrpežljivost in golo upanje se ni rodilo nobene zmagave; odločevala je vedno moč.

Kapitalizem ne vlada »po milosti božji«, temveč po milosti svoje sile. In vladal bo, dokler se ne izkaže, da je proletariat močnejši. Nikjer ni zapisano, kdaj da vrže delavstvo kapitalističnega malika ob tla; ampak brez koledarjev in preročanstev je gotovo, da je konec zlatega teleta tisti hip, ko je delavska moč večja od kapitalistične.

Z bojem si mora delavstvo vstvarjati in zbirati tisto moč, ki je potrebna, da zmaga. In v teh bojih je

delavsko časopisje.

njegovo najodličnejše orožje.

Kapitalisti vedo, kaj je časopisje in od njih bi se lahko učili.

Velikanska je moč časopisja in kdorkoli se bojuje, jo je spoznal. Časopisje je izzvalo vojne in sklepalo mir; postavljalo in rušilo je vlade; pripravljalo je pot kapitalističnemu izkoriščanju in zapiralo je trge. Brez časopisja ne bi mogel kapitalizem živeti in vladati, kakor ne brez železnice in parobrodov, kakor ne brez brzojava in pošte, kakor ne brez borz in bank. Časopisje je njegov ščit in meč, njegov glasnik in prerok. S časopisjem vlada krepkeje kakor vladar z žezlom in skrlatom.

Odkar se je delavstvo začelo dramiti, spoznavati svoje naloge in zbirati svoje moči, ima pa kapitalistično časopisje se poseben namen: *Zapeljivati ima ljudstvo, da bi se odvrnilo od svojih potreb in interesov*, pa se vpreglo v službo kapitalističnih ciljev. Nobena zvičaja ni preslaba, da je ne bi kapitalistično časopisje porabilo v ta namen. Tu pisari dolgozne, mile članke o veri in o nebesih, o cerkvi in o papežu, da bi ljudstvo pozabilo na zemeljsko življenje in njegove naloge ter izgubilo izpred oči potrebo svojega, delavskega, protikapitalističnega boja. Tam poje navdušene himne narodnosti in slavošpeve jeziku in razglašča narodni boj, da se ne bi delavstvu zasvetilo, kako spretno potegne Nemeec Nemeu, Slovenec Slovenca, Italijan Italijanu kožo čez glavo, če more. Kjer se je začelo delavstvo zavedati, zmeša med sto laži eno resnično vest o socializmu, da bi tem lože prespilo delavce, češ, da je vsem slojem pravično. Danes se laška ljudstvu, jutri ga preslepi. Resnično služi le tistim, ki mu dajejo kruha: protidelavskemu kapitalizmu.

Spričo vsega tega ne more ostati slepo slovensko delavstvo.

Razvoj našega časopisja do tiste stopnje, da bo kos meščanskemu, je pogoj delavskim uspehom in končni delavski zmagi. V svojem časopisju si mora delavstvo ustvariti tako orožje, ki se lahko vspešno vihti. Naše časopisje se mora tako izpopolniti, da bo lahko služilo vsem svojim namenom. In teh je mnogo na vse strani.

Zaradi tega pozivamo tudi sodruge železničarje, naj se resno zamislijo v važnost časopisja in naj store svojo dolžnost.

Prva naša naloga v tem oziru je sedaj, da povzdignemo in razširimo glavni *slovenski delavski list*, glasilo jugoslovanske socialno-demokratske stranke,

Rdeči Prapor

Z današnjim dnem začnemo »Rdeči Prapor« izhajati po *trikrat na teden*. Za naše razmere je to že važen korak. Napredovali smo. Saj je prav med železničarji še sodrugov, ki se živo spominjajo, s kakšnimi težavami se je porodil ta prvi slovenski delavski list, ki si je znal ohraniti življenje. Mnogo je takrat pomenilo za slovenskega delavca, da je imel vsak teden svoj list. A to je bilo takrat. In kar je v tistih časih bilo mnogo, je danes vse premalo.

Nezdržama moramo naprej, da dohitimo nasprotnike na vsakem polju in da jih prekosimo.

V ta namen je treba, da izvrše tudi železničarji svojo dolžnost. **Politično časopisje je tudi železničarjem tako potrebno kakor drugim delavcem.**

Sodrug!

Kako se hočete poučiti, kaj se godi v državnem zboru, v deželnih zbiorih, v občinah, kako hočete izvedeti, kaj se godi doma in po svetu, če ne čitate svojega

političnega časopisja.

Kako hočete razumeti velike dogodke ki zasedaj v vaše življenje, če ne berete svojega političnega časopisja?

Odkod hočete zajemati svoje znanje, kako se hočete izobraževati, kako razširjati svoje obzorje?

In kdo ima zastopati Vaše potrebe, Vaše interese, Vaše stališče proti nasprotnikom, kdo Vas ima braniti iz zagovarjati, kadar Vas hudobno napadajo, če nimamo

močnega

političnega časopisja?

In kdo naj upliva v Vašem smislu na javno življenje, na politiko, na mišljenje indiferentnih delavcev in nasprotnikov, če ni naše politično časopisje

krepko in ostro?

Vse te naloge, od katerih je odvisna

sedanjost in bodočnost delavstva,

zasleduje in izpolnjuje

Rdeči Prapor

in zato je važno, zato je neizogibno, da izpolnite tudi Vi svojo dolžnost.

Kdor hoče naročiti „Rdeči Prapor“, naj izpolni sledeči listek pa naj ga s trivinarsko znamko pošlje upravnistvu.

Znamka 3 vln.

Upravnistvo

Rdeči Prapor

Ljubljana

Sodrug! železničarji!

Naročite se na „Rdeči Prapor!“

S tem ne doprinašate žrtve, temveč *koristite sami sebi!* Naročnina, ki jo boste dali listu, se Vam bo vračala s tem, da boste dobivali berilo, ki ga *potrebujete*. In čim več Vas bo naročilo, tem več in tem boljše berilo boste dobili. Kajti to Vam mora biti jasno: Delavsko glasilo, ki nima bogatinskih podpor, bo večje in boljše, če bo imelo več naročnikov, torej več dohodkov.

Vsako zboljšanje dohodkov je doslej služilo zboljšanju in povečanju lista.

Rdeči Prapor

bo zdaj izhajal po trikrat na teden. To Vam je dokaz, da je naš edini namen, *služiti Vam, koristiti Vam!*

Dajte nam več moči in naša služba bo šbolja, Vaša korist bo večja.

Sodrug!

Kar je bilo mogoče delavcem drugih narodov, mora biti tudi slovenskim delavcem mogoče. *Sram bi nas moralo biti, če bi vedno zaostajali za vsemi!* Poglejte česke sodrugi, ki imajo že *tri dnevnike* in pripravljajo že četrtega! Poglejte nemške, ki imajo dnevnik na Dunaju in dnevnik v Gradcu, pa ga pripravljajo še v Brunu in v Pragi in v Inomostu. Svoj dnevnik imajo poljski sodrug. O delavstvu v drugih državah niti ne govorimo.

Ampak povsod smatra vsak delavec za svojo nalogo, da je naročen na glavno glasilo svoje stranke. Tako mora tudi vsak slovenski sodrug smatrati za svojo dolžnost, da je naročen na

Rdeči Prapor

Sodrug! *Ne čitati svojega časopisja, je sramota.* To spoznanje mora tudi pri nas prešiniti vse delavce.

Brez časopisja ni znanja; neznanje je pa škodljivo in poniževalno.

Znanja, ki je Vam potrebno, pa ne morete dobiti iz *nasprotniškega časopisja*. Skrbite torej za se s tem, da se naročite in da razširjate

Rdeči Prapor

Vaš ponos mora biti vsak napredek Vaše stranke. A v ničemer ne odseva napredek tako kakor v časopisju. Če to spoznate, morate postati ne le naročniki ampak tudi vztrajni agitatorji za

Rdeči Prapor

S prvim aprilom 1909. začne

„Rdeči Prapor“

izhajati vsak torek, četrtek in vsako soboto

Podpisani naročam

RDEČI PRAPOR

po trikrat na teden.

za eno leto *)
za pol leta
za četrto leta
za 1 mesec

Z naročnino naj se mi pošlje poštna položnica

Ime:

Poklic:

Mesto:

Ulica in hiš. štev.

(*) Kar se ne želi, naj se prečrta.

ter bo veljal:

za celo leto	14.—	kron
za pol leta	7.—	„
za četrto leta	3.50	„
na mesec	1.20	„

Sodrug!

Železničarji!

Naročite se nanj vsi do zadnjega!

*

Naslov za naročilo je:

Upravništvo

„Rdečega Prapora“

Ljubljana.

DOPISI.

Zidanmost. Zopet smo prisiljeni povedati, nekaj o sekcijem načelniku, gosp. Sternu. Lanjsko leto so se na Zidanem mostu začeli zidati štirje stolpi za centraliziranje ogibov, to je v svrhu, da se bodo vsi ogibi premikali iz teh stolpov ven. Trije teh stolpov so že izgotovljeni, četrty pa, to je oni na hrvaški postaji, pa še ni bil zgotovljen. Stal je sam zid, ob katerem je slonela, podprta na dveh kolih 5000 kilogramov teška železna veranda; vse to le en meter od železniskega tira, tik premikala na drugi in četrty tir. Uslužbenci so se že davno pritoževali, da jim je stolp na poti in da jih zelo ovira pri premikanju vozov, toda nihče se za to ni brigal. Dne 18. marca zjutraj je pa rezervna lokomotiva, ki je peljala iz skladišča nekaj voz trčila od strane v vlak štev. 935, ki je šel v nasprotni smeri ter se zastran svoje prevelike teže ni mogel momentano ustaviti. Vsled močnega sunka se je en voz naslonil ravno na omenjeni stolp ter ga prevrnil z verando vred po tleh. Osební vlak štev. 504 je imel vsled tega dveurno zamudo in tako tudi tovorni vlak. Sreča, da je rezervna lokomotiva že ušla mimo in da ni stolp prehitel strojevodjo in kurilničarja. En zapenjač je tudi komaj utekel. Vslužbenci so se pritoževali, da je ta »babilonski stolp« zanje jako nevaren, ker ne morejo lahko signalov dajati. Toda, kdo se je za te pritožbe zmenil?! Stolp je bil dober in na pravem mestu, ker ga je postavil gosp. Stern. Gosp. kontrolor ga je opozarjal, da stolp ni na pravem kraju, ali g. Stern tega ni slišal, ker si je s tem prihranil denar za jedno čuvajnico; ni mu namreč treba podirati ute za premikače.

Vprašamo gosp. Sterna, kakšen obraz bi bil naredil, če bi bil stolp že v obratu in bi bil ves aparat s čuvajem vred zletel po tleh!? Gotovo, najpoprej bi bil zapenjača obesil. Stern sam bi si bil pa umil roke. Gospoda Sterna tudi nič ne boli, da je s tem vrgel v Savinjo kakih 10.000 kron. Vsakemu delavcu otrga po par krajcarjev, pa po imel denar kmalu skupaj. Če ga pa kak uslužbenec prosi za povišanje plače, mu prošnjo prav hitro zavrne in prositelja kar zapodi, če ga pride osebno nadlegovat.

Mi vslužbenci protestiramo, da stolp ostane na tem nevarnem mestu. Je dosti lepših in pripravnih prostorov, kamor bi se ga moglo postaviti. Dokler pa bode stal na tem kraju, ne prevzemamo prav nikake odgovornosti za premikanje vozov, ker nam ves pregled zakrije. Ravno tako ali pa še bolj nevarno je za čuvaje, ker oni niso varni niti za svoje življenje, če stolp ostane na tem mestu. Če pa hoče gosp. Stern prevzeti vso odgovornost, tedaj naj pa tudi on pride sam tja službo opravljat. Vslužbenci v Zidanem mostu imamo že itak dosti nevarno službo in je popolnoma odveč, da se nam še ta Sternov »spak-turn« nastavlja, kot miši past.

Pa še drugič kaj!

Vslužbenci.

Polčane pri Pragerskem. Dne 13. marca smo spremili k večnemu počitku našega zvestega sodruga Jakopa Vodenika, ki je bil žrtv svoje službe. Ponesrečenec je dne 11. marca opravljal svojo čuvajniško službo in sicer na severni strani poljčanske postaje. Pri uvoznem bloku B je slučajno ugasnila luč. Čuvaj Vodenik je to opazil, dal za vlak št. 33 prosto vožnjo in šel k bloku, da prižge luč. Vodenik se ni več vrnil na postajo; sodrug Martin Vesnar je našel mrtvega ob železniskem tiru, kakih 10 metrov proč od bloka na enem kupu pragov. Kriva tej nesreči je seveda, kakor največkrat tudi sedaj le železnica in sicer v prvi vrsti progo-

vzdrževalna sekcija, ki ima na vseh krajih in koncih razmetan stanbeni material, prage, šine in drugo ropotijo, na drugi strani pa slaba razsvetljava. Ko je, vračaje se na postajo, stopal čez kup pragov, je vtaknil obe noge tako nesrečno pod en prag, da jih ni mogel osloboditi. Vlak štev. 33, kateremu je dal prosto vožnjo, je mej tem pridrdral mimo in ga je zadel ravno v glavo, tako da mu je razbil čepinjo. — Z njim smo izgubili jednega najstarejših sodrugov. Pokojnik je zapustil vdovo in 10 otrok.

Pogreb je bil nad vse veličasten. Prišli so sodrug iz Zidanega mosta z vencem okrašenim z rdečimi trakovi, iz Maribora in iz Pragerskega ter iz drugih bližnjih postaj, da izkažejo pokojniku zadnjo čast. Slučajno v Mariboru navzoči sodr. Kopač je bil pozvan, da se vdeleži pogrebu in se kot zastupnik društva poslovi od ponesrečenega sodruga. Raznesla se je vest, da bodo ponesrečenca obducirali in da se pogreb vrši še le drugi dan na to. Sodrug so vsled tega že mej mašo odhajali proti domu, ne vedoč, da je morebiti kdo nalašč to novico raznesel. Gospod župnik pa je po maši pokopal mrtvega in je govoril tudi baje nadgrobni govor. Povdarjal je pokojnikovo poštenost in njegovo katoliško prepričanje. Ker ga je rdeča barva že med sprevodom nekoliko razdražila, se je tulil na grobu potem, v svojem »pozdravu« spomnil, da je pokojnik pripadal nekemu društvu, katero si je menda stavilo nalogo, da iztrga vernikom iz srca vero, ter jih naredi brezverce. Dostavil je pa, da je bil ranjki trden v svojem prepričanju in je ostal zvest naukom katoliške cerkve. Mi pa dostavljamo, da je politikujoči pop govoril nerensico, ker društvo, kateremu je ranjki pripadal ima nalogo, zboljšati materialni in duševni položaj železničarjev in smatra vero za osebno stvar vsakega posameznika. To naj si pop zapiše za ušesa, ki se ni mogel niti na grobu premagati, da ne bi obrekoval.

Pragersko. — V noči 27. marca je na tukajšnjem kolodvoru ponesrečil sodr. Ivan Hojnik. Zašel je mej kolesa pri vlaku štev. 852, ki so ga na grozovit način raztrgala. Bil je še le 30 let star. Natančnejše poročilo o nesreči prinese prihodnjic.

Razne stvari.

V soboto dne 20. marca smo se v društveni gostilni „Internationall“ v Via Giovanni Boccacci poslovili od svojega sodruga Schafferja, bivšega kurilniškega podvodje v južno-železniški kurilnici. Slovensko, nemško in italijansko pevsko društvo so mu pela v slovo, in njegovi tovariši so mu dali v znak svoje ljubezni lep venec in lepo darilo, ki ga bode spominjalo trajno na tržasko sodrugo. Služboval je v Trstu 10 let in bil vedno vsem jako pravičen in splošno priljubljen.

Stopil je v pokoj in se preselil v Gradec. Naj nas ne pozabi tudi tam, mi se ga bomo vedno veseljem spominjali.

Deželnosborske volitve za štajerski deželni zbor se vrše dne 7. maja t. l. Za delavsko kurijo so imenovani sledeči kandidati:

a) Slovenska okraja:

Dereti volilni okraj (kmetske občine)

Josip Kitek, pristav južne železnice v Pragerskem;

Deseti volilni okraj (kmetske občine)

Ignacij Sitter, rudarski tajnik v Trbovljah;

b) Nemški okraji:

1. volilni okraj (Gradec s predmestji)

Hans Resel, državni poslanec v Gradcu;

2. volilni okraj (mesta in trgi):

Jožef Jodlbauer, občinski svetnik v Gradcu;

3. volilni okraj (mesta in trgi):

dr. Michael Schacherl, občinski svetnik v Gradcu;

4. volilni okraj (mesta in trgi):

Albert Horvatek, nadučitelj v pokoju v Mariboru;

5. volilni okraj (kmetske občine):

Anton Regner, delavski tajnik v Knittelfeldu;

6. volilni okraj (kmetske občine):

Julij Hilari, deželni tajnik kovinarjev v Gradcu;

7. volilni okraj (kmetske občine):

Ljudevit Pöhl, blagajniški uslužbenec v Gradcu;

8. volilni okraj (kmetski okraj):

železničarji, volilci! Vaša dolžnost je, da si preskrbite potrebne listine, da boste dne 7.

maja vsak na svojem mestu. Vaša rešitev je v delavskih zastopnikih ker le njim je na srečo vaš blagor. Vsi drugi, ki se Vam usiljuje s svojim prilizovanjem, so Vaši sovražniki in izdajce Vaših interesov, ker delajo za procvit nakupčenege kapitala.

Agitirajte torej le za gornje kandidate in poženite one, ki bi Vam hoteli usiljevati druge.

Predlogi socialno-demokratske stranke, stavljeni v parlamentu pred njega zaključenjem, so se morali pri otvoritvi zopet obnoviti, ako se je hotelo vlado prisiliti, da jih vpoštevajo. Gotovo bode čitalce zanimalo, če jim povemo, kaj vse so naši delavski zastopniki že vse ukrenili v korist proletarijata. Vložili so sledeče predloge in interpelacije, oziroma so jih sedaj ob otvoritvi ponovili, in sicer: Protizakonito izdajanje državnih papirjev, odpravljen § 14, premenitev društvenega zakona, premenitev volilnega reda, odločitev o vojski in miru po parlamentu, delavske legitimacije pri železnih, ureditev pogodbenega razmerja železniških uslužbencev, skrajšanje šitov v rudnikih premogovnikih, predpisi o uporabi svinčenega prahu in svičenih barv pomoč v sili v slučaju brezdelnosti, zakonito varstvo za gostilniške uslužbenke, nedeljski počitek za mlinarje in za rudokope, varstvo mladih delavcev in žena, prepoved glede belega fosfora, odpravljen sanitarni nedostatek v pekarnah, ureditev delavnega časa v podjetjih z neprestanim obratom, imenovanje rudokopnih nadzornikov ter ureditev odpovedi in odpuščenja predstojniških članov pri bratovskih ladicah kakor tudi ureditev mezd v rudnikih in premogokopih, zboljšanje zakona za trgovske pomočnike, zboljšanje položaja poštarjem, poštškim ekspedientom, davčnim eksekutorjem, davčnim pristavom, poštšnim in brzojavnim uslužbencem, poštšno-obratnim uradnikom, uslužbencem tobačne režije, državnim uradnikom na pogodbo, državnim solnim in gozdnim delavcem, znižanje vojaške službene dobe, ureditev kmetijskih zakupnih pogodb, odpravljen zakonite zastavne pravice gospodarjev, odpravljen (takozvanega) »Prügelpatenta«, kakor tudi smrtne kazni, volitev porotnikov na podlagi splošne in jednake volilne pravice, izključenje teološke fakultete iz zveze vseučilišč, razveljavljenje šolskega reda in reda za poduk iz leta 1905, zvišanje minimalnih plač učiteljem, zavarovanje proti nezgodam pri stavbenih podjetjih, razlaščenje premogovnikov, državni monopol za prodajo železnine na debelo in za petrolejsko industrijo v Galiciji, zakon glede klanja živine v sili, podpravljen železnice Dunaj-Aspang, odpravljen male loterije, skrajšanje davčnega postopanja za odmerjevanje delavskega prihodninskega davka.

Iz tega se lahko vidi, kdo v parlamentu pravzaprav dela in zakaj dela. Dočim meščanske stranke skrbijo le za vlado ali bolje rečeno za ministrske stolčke ki jim jih vlada ponuja, torej le radi »kšefta«, se delavski socialno-demokratski zastopniki potegujejo v resnici za koristi svojih volilcev, za koristi splošnega ljudstva.

Absolutistično zatiranje delavskih organizacij na Ogerskem je doseglo svoj vrhunec. Delavstvo je uvidelo, da si ne more kar nič več pomagati proti nasilnemu postopanju ogerske vlade, ki slepo, na anonimne ovadbe, razpušča jedno organizacijo za drugo in je vsled tega sklenilo, posluševati se od sedaj naprej eventualno tudi tujih organizacij.

O tem »svojem koraku« je pa strokovno tajništvo obvestilo ministrstvo za notranje stvari s posebno spomenico, v kateri omenja, da je od vlade grofa Julija Andrássyja na Ogerskem bilo suspendiranih ali razpuščenih 400 delavskih društev in niti jedno na novo ustanovljeno, ker vlada ni hotela potrditi nobenih novih pravil več, za nikako delavsko društvo. Nasprotno pa je med tem časom ista vlada potrdila prava za 309 novih podjetniških društev ali organizacij. Dasi te slednje napram obrtnikom in napram delavstvu postopajo z neznosnim terorizmom, z nalaganjem glob, itd., se oblasti ne zmenijo, dočim z vso silovitostjo in krutostjo uničujejo organizacije proletarske, brez vsake preiskave, upirajoč se na mnogobrojne anonimne povsem izmišljene ovadbe, ki jih dobivajo gotovo le od sovražnikov proletarskega gmotnega in moralnega napredka.

Zato ogersko delavstvo pozivlje ministra za notranje stvari, da se izjavi, je-li on pripravljen, dati razvoju delavskih društev tisto prostost, ki jo uživajo podjetniška združenja. Delavstvo si nikakor ne pusti odrzati pravice, nabirati denarnih sredstev za svoje mezdne boje. Ako se ministerstvo ne izjavi povoljno, tedaj se delavske organizacije ne bodo več ravnale le po svojih pravilih nego bodo postopale tako, da se ubranijo na vsak način oblastvenih nasilstev.

Strokovno gibanje prostih strokovnih organizacij združenih v »državni strokovni komisiji na Dunaju«, je za leto 1908 končalo z izgubo 8000 članov; na novo jih je pristopilo 17.000, odstopilo pa 25.000. Vzrok temu je iskati v gospodarski krizi, ki je poozročila ogromno brezposelnost delavskega ljudstva. In tu so proste strokovne organizacije izvršile popolnoma svojo dolžnost; le za brezposelne so izdale v letu 1908 nad 2000. K. Seveda bodo podjetniki kljub temu slikali take organizacije za gnezda, kjer se porajajo štrajki. Unija rudarjev avstrijskih je pridobila v letu 1908—1897 članov. Koncem leta 1908 je žtela 32.613 članov. Kakšna fluktuacija vlada mej rudarji kažejo te številke: v letu 1908 je na novo pristopilo 8703 članov, izstopilo pa 6806. Zveza tiskarskih društev se je tako razvila, da je na koncu 1908 zazhamovati razmerje organiziranih proti neorganiziranim v 97:3. Kurentnih skupnih dohodkov so imela zvezna društva v letu 1908: 1.200.000 kron, kurentnih skupnih izdatkov pa 1.000.000 kron; le za podpore 750.000 kron. Premožensko stanje zveznih društev kaže številka: 2.271.280 kron. V zvezi delavstva kemičnih strok je bilo konec 1908 organiziranih 18620 delavcev in delavk. Splošno pravovarstveno in strokovno društvo železničarjev v Avstriji je zelo tudi v letu 1908 lepe vspehe ter je znamenito napredovalo. Od 51.832 članov, ki jih je društvo štelo koncem leta 1907, je zrastle na 56.000, ki so združeni v 218 podružnicah in 162 vplačevalnicah. Nemškega društvenega glasila »Der Eisenbahner« se je izdalo v letu 1908 — 1.172.100, češkega 575.000 — slovenskega 53.600 poljskega 98.200 izvodov. Osrednja zveza zidarjev je štela konec leta 1908 še 32.000 članov, dasi je bilo to leta za zidarje skrajno neugodno radi premajhne stavbene delavnosti. Samo na Dunaju je bilo leta 1908 nekaj nad 3500 zidarjev manj vposlenih nego v letu 1907. Zveza kovinarjev je koncem leta 1908 izkazala 62.787 rednih članov ter 1.400.000 kron dohodkov. Kako hudi boji so bili v letu 1908 v kovinski industriji, kaže to, da se je moralo le za podporev štrajku in izprtu plačati nekaj nad 700.000 kron. — Predilniških delavcev je bilo koncem god. 1908 organiziranih 48.000 v 372 podružnicah. Nemško glasilu »Der Textilarbeiter« izhaja v 27.000 izvodih, češko v 10.000, poljsko v 1200; slovenski in italijanski člani pa dobe njim pripadejoče strankine liste. — Glasilo državne strokovne komisije izhaja v 84.000 izvodih. »Odborove združeni« pa v 16.000 izvodih. Češke socialistične takozvane »separatistične« organizacije, ki so se ločile od državne komisije na Dunaju, imajo svojo strokovno komisijo v Pragi.

Podjetniške organizacije se krepijo od dne do dne bolj. Avstrijski podjetniki sedaj delujejo nato, da ustanovijo za svoje obstoječe organizacije posebno centralo, od katere vseh hočejo voditi vse podjetniško gibanje nasproti zahtevam delavstva. »Centralna zveza industrijalcev v Avstriji«. »Zveza avstrijskih industrijalcev« in »Industrijelni klub«, se združijo v jedno samo organizacijo, kjer naj se čuvajo interesi podjetnikov. Nekatera meščanska glasila se jako zavzemajo za to centralo. Podjetniško glasilu »Bohemia« na primer v nekem tozadevnem članku piše takole: »V tej novi centralni organizaciji ne bode primanjkovalo dela. Delavstvo krčevito deluje v svojih organizacijah in jih vedno intenzivneje razvija, vsled česar mora tudi industrijska organizacija gledati nato, da ne zaostaja. Treba je, pospešiti agitacijo s shodi, po listih in živahneje delovati nato, da stopi sleherni industrijalec v to organizacijo«. Te besede opominjajo nas proletarce, nas nelavstvo, na nevarnost, s katero nam žugajo podjetniki. Svoje organizacije spopolnujejo, da bi bile tem močnejše ter bi tem lažje odklanjali vsako zahtevo delavcev po zboljšanju njihovega gmotnega stanja. Treba je zato neumornega dela. Opozarjati je treba svoje tovariše na to sevarnost in ne preje mirovati, dokler ni zadnji delavec v svoji stanovski organizaciji. Tudi železničarje so zainteresirani pri razvoju industrijskih podjetniških organizacij. Interesirani so, ker tudi oni tvorijo del proletarijata, ki mora biti združen ves, ako hoče uspešno kljubovati podjetnikom jedne in druge stroke, ki se tudi združujejo v krepke internacionalne falange. Delavec, ki križem rok gleda razvoj in napredek podjetniških organizacij, zakrivi zločin na samemu sebi in na svojih tovariših, kar se gotovo britko maščuje. Vsled tega vsi v organizacijo: čim preje, tem bolje!

Vršili so se sledeči shodi in zborovanja.

Dne 4. marca t. l. se je v Via Giovanni Boccaccio št. 25 vršil shod v smislu § 2, na katerem se je ustanovila vplačevalnica Trst, prosta luka, ki začne svoje poslovanje s 1. aprilom t. l.

Predsednikom je bil izvoljen sodr. Josip Vidmar, stanujoč v Via Carradori št. 15, njemu namestnik Vincenc Rulič; blagajnikom Josip Pintar, Anton Fuk, Anton Repnik in Miha Košuta, preglednikom pa Rudolf Bodemoinkler Jakob Gossetti in Fran Lacko.

Dne 14. marca se je vršila v Mariboru, v gostilni »Pri zlatem konju«, konferenca delavniškega osebja, katere se je vdeležilo 54 delegatov. Zastopani so bili sledeči kraji: Lienz, Maribor, Dun. Nocomesto, Bruck o. M. Gradec, Ljubljana, Ptuj, Favoriten obe podružnici, Ljubno, Zidanmost in Trst. Centralo so zastopali sodrugi Somitsch, Kopač in za graško tajništvo sodr. Kollegger iz Graca.

Konferenca je trajala do 1/2.7 ure zvečer in je sprejela sledečo

Resolucijo:

Dne 14. marca 1909 v Mariboru zborujoča konferenca južno-železniških delavniških in kurilniških delavcev je vsled poročila centralnega vodstva smatrala potrebnim skleniti sledeče:

- 1.) Delavniški in kurilniški delavci vstrajajo slej ko prej pri svoji zahtevi, da se vendar že eukrat ustanovi centralni delavski odbor, objavljen v okrožnici 385a in da se realizirajo še drugo tam navedene do sodaj še sploh ne ali pa pomankljivo izvedene točke.
- 2.) Nadalje izjavljajo isti delavci, da si že vstva. rjenih lokalnih odborov nikakor ne dovolijo več odvzeti, ker smatrajo iste za brezpogojno potrebno institucijo.
- 3.) Ozirom na nejasno stališče, novega statuta provizijskega fonda za provizijske uslužbenke, ki ima stopiti v veljavo s 1. jan. 1910, konferenca izreka željo, da centralno vodstvo poskrbi za tozadevni poduk v strokovnih glasilih, v »Eisenbahner«-ju in v »Ze- lezničarju«.
- 4.) Ker je iz poročil delegatov razvidno, da v delavnicah in v kurilnicah vladajo jako različni odno- šaji, konferenca nalaga zaupnikom, da tekom 14 dnij vse v okrožnici 385a obsežene in še ne realizirane kon- cesije pošljejo na centralno vodstvo, ki naj jih potem blagovoli v formi komunikeja predložiti na kompetentno mesto.

V Mariboru, 14. marca 1909.

Kollegger, Somitsch, Kopač, Wengust.

V Ptuj so imeli dne 15. marca južnože- lezniški prožni delavci posvetovanje o svojih delavskih in gmotnih razmerah.

Dne 16. marca se je vršila na Dunaju, v Delavskem domu v X. okraju, državna kon- ferenca železniških premogarjev. Navzočih je bilo 78 delegatov. V predsedništvo sta bila iz- voljena sodruga Kollegger in Brandständler, zapisnikarjem pa Ad. Müller. Centrala je bila zastopana po sodr. Somitschu in Ad. Müller-ju ter Brodežkyju, tajniku iz Prage in po sodr. Kopaču, tajniku v Trstu. Sodr. Schwärzler je zastopal centralo transportnih delavcev. Po običnem pozdravu sodr. predsednika se je spre- jel sledeči dnevni red:

1. Položaj nakladalcev premoga in koncesije iz leta 1907 do 1908.
2. Zahteve in želje premogarjev.
3. Zahteve napram bodočim obravnavam de- lavskega odbora.

Sodr. Somitsch je v dveurnem govoru razlagal obširno o vseh treh točkah dnevnega reda ter je povdarjal, da ni dovolj, če premo- garji stavijo samo svoje zahteve, marveč, da je tudi nujno potrebno, da izvedejo svojo orga- nizacijo, s katero bodo mogli potem podpreti svoje zahteve. Konferenca je morala izvršiti svoje delo v enem dnevu in vsled tega je bilo potrebno, da je vsaka železnica izvolila svoje generalne govornike, ki so opisavali po- ložaj na železnicah. Za južne železničarje je govoril Schönberk iz Dunaja za državne že- leznice Schmiedhuber iz Linca, za buštizradsko železnico Albert, Alois-Falzenen za Avstr. sev. zap. železnico Matseg iz Königrätz, za avs. tepl. železnico Knirsch iz Aussiga, za Drž. žel. društvo sodr. Onkel Karol iz Brna, za češko severno železnico sodr. Dieltner iz Bodenbacha.

Po zaključenju debate ste bili sprejeti enoglasno sledeči 2 resoluciji.

I. Rezolucija.

Ozirom nato, da se službeno razmerje nakla- dalec premoga in iz te kategorije izhajajočih delavskih panog se nikdar niso reguliralo, tako da je vsled ne- izmerni naraslega prometa delavcem pripadajočim tej kategoriji, delo tako naraslo, da ga isti ne morejo več izvrševati, ne da bi s tem ne škodovali svojemu zdravju. Njihova plača pa s tem naporim delom ne stoji v nikakem razmerju, ker se ista ni zvišala v so- razmerju z naraslim delom. Razven tega pa je vpo- števanje dejstvo, da draginja na življenjskih potrebah in stanovanjih v celi Avstriji grozno hitro narašča in ni upanja, da bode v najbližji bodočnosti konec tej na- raščajoči draginji. Delo nakladalec premoga spada gotova mej najtežavnejšo službo, katero morajo izvr- ševati premogarji pod najneugodnejšimi razmerami. Posledica tega je, da ta kategorija delavcev hira na zdravju in da jim telesna moč vidno peša. Opazuje se, da je zdravstveno stanje teh delavcev najslabše, kar dokazujejo pogosti smrtni slučaj. To so pa le po-

sledice dolgega delavnega časa in slaba hrana. To naporno delo prisili delavca, da posega po alkoholu, misleč, da si s tem pridobi nekoliko nove moči za svoje naporno delo. Da se odpravijo te žalostne prikazni, ki so pokazuje v boleznosti in v pogostih smrtnih slučajih, ki jih beležimo v tej kategoriji, skene konferenca premogarjev in delavcev pri lešu, da je potrebno, v prvi vrsti uresničiti sledeče zahteve in sicer pri vseh železnica:

1.) Delavni čas za vse v turnusu se nahajajoče delavce naj znaša 12 ur, in temu delavnemu času ima slediti 24 urni počitek. Za vse druge delavce pa znašaj delavni čas po 9 ur na dan; vsaka druga nedelja naj se jim da prosta, ter se jim plača.

2.) Začetna plača ima biti 3 krone 50 vin do 4 krone, plačana za vse dni v mesecu.

3.) Avtomatično avanziranje na vsaki dve leti za 20 vin.

4.) Prekurno in nedeljsko delo naj se odškoduje s 50%^{im} povišanjem.

5.) Zravnjanje prostora za premog.

6.) Dobivanje nepremotljive obleke.

7.) Stalno nastavljenje po 2 letih.

8.) Po izvršitvi in uresničenju teh točk naj odpade vsako akordno delo, brez da prizadeti kaj izgubijo na svojem zaslužku.

V vseh drugih tega delavstva se tičočih vprašanj izjavlja konferenca, da se strinja s zahtevami, ki jih je stavil delavski odbor, z resolucijo sodruga D.ra Ellenbogna in s zakonskim načrtom sodr. Tomschika in dr. Vsi delegatje današnje konference obljublajo, da se bodo zavzeli za izpolnitev organizacije mej prizadetimi.

II. Rezolucija.

Današnja konferenca stoji na stališču obljube železniškega ministerstva, da se namreč ustanovijo delavski ravnateljski ter centralni in lokalni delavski odbori. Ozirom nato, da so delavski odbori edino pravna institucija, katera more delavske službene in mezne razmere mirnim potom reševati, konferenca odločno zahteva, da se povsod tam, kjer še niso izvoljeni delavski odbori, isti izvolijo in to po vzoru c. k. državne železnice. Centrala splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo se pooblašča da ta odločen sklep naznani prizadetim železniškim upravam. Konferenca konečno prizna, da je predpogoj izboljšanja razmer prizadetih delavcev dobra organizacija premogarjev in obljublja zato, da boče dati pomoči svojim sklepom z močno organizacijo.

Ko so se rešila še nekatera lokalna vprašanja, se je konferenca zaključila ob 6. uri zvečer.

Dne 21. marca se je vršila v **Mariboru**, v gostilni »Pri zlatem jelenu«, konferenca prožnih in postajnih čuvajev južne železnice. Navzočih je bilo 46 delegatov iz 37 postaj. Centralo sta zastopala sodrug Adolf Müller iz Dunaja in sodr. Jos. Kopač iz Trsta. Predsednikom je bil izvoljen sodr. Kollegger iz Graca, zapisnikarjem pa sodrug Konečni.

Dnevni red je bil sledeči:

1. Poročilo o regulaciji iz leta 1907, o nepravilnostih povzročenih po tej regulaciji ter o njih odpravitvi.
2. Zadnje volitve v penzijski fond, predstojee volitve v bolniško blagajno in sploh volitve vseh odborov in komitejev.
3. Poldrugokratno vračunanje v penzijski fond, premenitev naslova »čuvaj«, prožni pavšali, zaupniški sistem in sklicanje državne konference.

Poročal je sodr. Herzig, član južnoželezniške personalne komisije. V debato so posegli skoraj vsi navzoči zborovalci. Po debati se je izvolila komisija za pregledanje došlih predlogov. Izvoljeni so bili sodrugi: Herzig, Kopač, Dečman, Niederlenkbach, Berger, Šega, Baraga, in Thaler.

Ta komisija je izvlekla iz vseh predlogov, napisanih na 2 kilogramih papirja sledeče točke:

1.) Začetna plača naj bode 900 kron, konečna plača pa 1600 kron; prva štiri pomaknjenja naj se izvršijo v presledkih po 2 leti, naslednja pa v presledkih po 3 leta. Onim čuvajem, ki so meseca septembra 1907 bili v plačilnem razredu s plačo 720 kron se ima čakalna doba za prihodnje pomaknjenje skrajšati za jedno leto, onim čuvajem pa, ki so bili svoječasno nastavljeni s 252 gold. ali pa so 1 okt. 1907 imeli že 20 let službe za seboj, pa naj se prihodnje dvoje pomaknjenj skrajša vsako za jedno leto.

2.) Uvedenje nočne doklade.

3.) Definitivno priznanje kontrolnih čuvajev, analogno c. k. državnim železnicam.

4.) Prestop čuvajev v drugo kategorijo naj bode omogočen tudi po prenehanju izpitu.

5.) Po sodni oprostitvi vdeležencev pri kaki železniški nesreči je vsaka kazen od strani ravnateljstva nedopustna.

6.) Vračunanje poldrugokratne službene dobe v penzijo.

7.) Naslov »čuvaj« naj se spremeni v ogibne in prožne naglednike.

8.) Razdelitev službe se ima po izdaju poletnega voznega reda najprej predložiti personalni komisiji v odobrenje.

9.) Čakalne dobe se imajo analogno c. k. državnim železnicam računati od zadnjega plačilnega avanzina.

10.) Zemljišni reklutum, ki ga je glasom cirkulara 750 iz leta 1905 še izplačati, se ima čimprej poravnati.

11.) Vsem uslužbencem pri vzdrževanju proge, se imajo izdati plačilni in mezdni listi.

12.) Vsi oni čuvaji, ki so bili vsled odprave akorda oškodovani, naj se odškodujejo z dokladami.

13.) Odpravev malih raznovrstnih vzdrževalnih poslov.

14.) Doklade ženskam naj se uredijo tako le:

a) Samostojna bločna služba, oziroma služba, za naznanjevanje vlakov s zatvoranicami, 55 kron na mesec.

b) samostojna bločna služba, oziroma služba za naznanjevanje vlakov brez zatvornic mesečnih 30 kron,

c) vse druge služabnice, ki imajo deloma posla tudi s zatvornico ali pa z odjemavanjem vožnih listkov, 15 kron na mesec.

15.) Čuvajnice naj se že venkrat enkrat precejeno.

16.) Pri nastavljenju prožnih delovodij se ima vzeti za podlago letna plača; nastavljenje pa se ima izvršiti pod istimi pogoji, kakor pri lampistih in kurjačih.

17.) Substitutne čuvaje je potem ko so že prestali izpit in bili že uporabljeni v službi, uvrstiti kot čuvaje.

18.) Konferenca pozivlja centralo, da se glede izvedenja rejskega zaupniškega sistema sporazumi z interesiranimi krajevnimi skupinami.

19.) Uvedenja prožnega pavšala za vse čuvaje.

20.) Poziv državne konference in sicer, ako mogoče ob enem s zborovanjem delegatov, ki se vrši meseca aprila.

Konačno se je sprejela tudi jednoglasno protestna rezolucija, ker se sodrugu Lukanecku v Roveredu ni dovolilo dopusta.

Konferenca je končala ob 6. uri zvečer.

* * *

Istega večera se je vršila v **Mariboru** »Pri belem zajcu« shod provizoričnih delavcev, na katerem je poročal sodr. Kopač o položaju prizadetih delavcev in je razlagal v svojem jednournem govoru vzroke slabega stanja delavcev. V debato je poseglo več sodrugov. Vsi so priznali, da je krivdo njihovega slabega položaja iskati v prvi vrsti v neslogi. Sklenili so zato izvesti zaupniški sistem in pospešiti organizacijo, ker je le tako upati, da se bodo te žalostne razmere spremenile. Pozno v noč je končal shod, ki prinese gotovo mnogo uspeha mej delavci.

Dne 23. marca se je ustanovila v **Ajdovščini** vplačevalnica. Predsednikom je bil izvoljen **Miha Markič**, blagajnikom **Alojz Gril**, preglednikom pa **Fran Kristan** in **Rajko Kodala**.

Vplačevalnica prične svoje delovanje 1. april t. l.

Listnica upravnistva!

Cenjeni sodrugi!

V svrhu hitrejšega izvrševanja administrativnih poslov naj cenjeni funkcionarji krajevnih skupin blagovolijo vpoštevati sledeča navodila, se natanjko po njih ravnati in nam s tem olajševati preobilno delo.

Vse dopise, tičooče se administrativnih poslov glede listov »ZELEZNIČAR-JA«, »EISENBÄHNER-JA« ali »KOLEJARZ-A« in naj ti dopisi obsežajo naročitev, reklamacije, naznanila o premenitvi stanovanj, denarne pošiljke bodislike vrste itd., je pošiljati centrali na DUNAJU V. Zentagasse 5 ne pa v TRST. Ravno tako je naročati pri centrali tudi vse tiskovine in druga pomožna sredstva, potrebna v obče-vanju s centralo.

Pri sprejemanju novih članov se imajo stanovske pole, namenjene za centralo, le-tej takoj poslati in pri prihodnjem obračunu tudi obračunati. Tako bodo na novo vstopili člani list preje dobili in bodo reklamacije izostale.

Na stanovskih polah, ki se pošlejo centrali, je tudi zabeležiti, jeli naj se list pošilja v »paketu« ali pa »posebej«.

Naročitev listov za pošiljke v paketu ima dospeti v naše roke najkasneje do 9. in do 19. vsakega meseca.

Če je član prestopil iz jedne skupine v drugo, se ima vselej naznaniti tudi prejšnja skupina kakor tudi članova številka, ki jo je imel v tej skupini. — V slučaju prestopa iz bratske organizacije pa je poslati tudi staro člansko knjižico.

Objednem opozarjamo blagajničarje krajevnih skupin nato, da je pošiljatev listov v paketu kot tako zaračunati le tedaj z 32 vinarji, ako je v paketu najmanj ali

56 izvodov »Železničarja«

32 »Eisenbahner-ja« ali

36 »Kolejarz-a«.

Vse pošiljke, ki vsebujejo manj listov, je zaračunati s 36 vinarji, in sicer tudi tedaj, ako se je

poslalo pod jednim samim ovitkom, ker se na poštnini more prihraniti le pri goriomenjenem številu izvodov.

Administracija »Der Eisenbahner«.

Objava centralnega tajništva.

Pravovarstveni biro.

Vsem P. N. funkcionarjem in članom dajemo na znanje, da pravni pogovori, pri katerih je pokojni Dr. g. Fried dajal pozameznikom pravne nasvete, vsled njegove smrti niso izostali in se še vedno nadaljujejo ter je ta posel po njem prevzel njegov tovariš gosp. Dr. Harpner.

Vsak član, ki želi kakega pravnega pojasnila, se more obrniti do g. Dra. Harpner-ja vsak torek od 7. do 8. ure zvečer, ki je tega dne na razpolago v prostorih pravovarstvenega oddelka, na Dunaju V. Zentagasse 5, 1. nadst. vrata štev. 17. Svetujemo, da člani v svojem lastnem to priliko pridno izrabljajo.

Ako je v torek praznik, tedaj se ta posvetovanja vršijo dan popreje, to je v ponedeljek.

Poskrbeli smo, da se ta posvetovalna ura prične točno ob 7-ih zvečer in da pride k istej ali Dr. Harpner osebno, ali pa njegov namestnik Dr. Katz.

Povedati pa moramo, da se bode ta posvetovalna ura opustila, ako bodo člani tudi še naprej kazali tako malo zanimanja zanjo kakor so ga kazali do sedaj.

Tudi ponavljamo svojo prošnjo na cenjene funkcionarje krajevnih skupin, da pri pošiljatev pravnih slučajev in prošenj za podporo, ne mešajo drugih stvari, ki zadevajo bodisi organizacijske, agitacijske, administrativne ali pa uradniške posle. Papir naj se popiše samo na jedni strani, ako je bilo na en sam list sprejetih več pravnih slučajev. Nadalje prosimo, da se v prošnjah za pravovarstvo ne naznani le popolno prositeljevo ime in priimek nego tudi njegov službeni značaj, članska številka in da se poda kratek in jasen opis celega dogodka. Tudi naj se vselej priložijo listine, ki se nanašajo na dotični pravni slučaj, kakor na primer vprašalno polo za nezgode, odloke, penzijske in provizijske dekrete i. t. d.

V prošnjah za podporo je razven utemeljevanja prošnje same treba navesti plačo, mezdo in pa še druge eventualno postranske prositeljeve dohodke, kakor tudi število njegovih otrok.

Ako P. N. sodrugi tudi še sedaj ne bodo vpoštevali naših toli vpravičenih želja, tedaj moramo izjavljati, da na take dopise sploh ne bomo mogli več odgovarjati.

S soc. dem. pozdravom

Centralni sekretarijat

(pravni biro)

J. A. Dušek.

Poročila tajništva.

Dne 3. aprila se vrši v **Logatcu** železničarski shod. Opozarjamo vse železničarje in vse prijatelje delavstva na njega važnost. Pričakuje se obile udeležbe.

Dne 4. aprila ob 1. uri pop. se vrši v **Ljubljani**, v »Petričevi gostilni«, na Resljevi cesti, konferenca prožnih delavcev. Pridite vsi!

Tržaško namestništvo je vzelo na znanje pravila za vstanovitev krajevnih skupine na **Opčinah**.

Ustanovni občni zbor se vrši v kratkem

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena. Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh

jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Josip Kopač**
Tiska **Dražitin Priora** v Kopru.